

Verslag voorontwerpoverleg

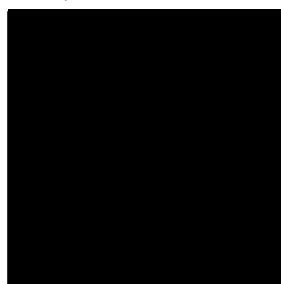
Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

Deelnemers:

en

Afschrift aan:

Verslag van:
Voorontwerpoverleg Schelphoek West,
donderdag 19 juli 2007
Opgemaakt door:

Nummer
PZDT-V-07383 ontw

Telefoonnummer:
[redacted] 2)

Datum/plaats
Vrijdag 27 juli 2007
Project Bureau Zeeweringen, Middelburg

1. Opening startoverleg

[redacted] n opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

2. Bespreking actiepunten vorige vergadering

1. *Formele aanvraag indienen m.b.t. opnemen van ontwerp van het dijkgedeelte dp 55^{+60m} t/m dp 71^{+40m} (ringdijk):*

Deze formele aanvraag moet nog plaatsvinden door WZE (Actie 1: Ad Beaufort, Bas van Liere). Afgesproken is dat het ontwerp van dit dijkgedeelte wordt opgenomen in de ontwerpnota, maar dat er geen afweging van ontwerpalternatieven in de nota komen. De uitvoering van dit gedeelte wordt betaald door WZE, maar wordt meegenomen in het contract van het PBZ.

2. *Toetsing duingebied tussen dp 70 en dp 73*

Deze toetsing is uitgevoerd, waaruit bleek dat het grootste gedeelte van het duingebied is 'goed' getoetst. De aansluitende bekleding moet met ca. 50 meter aan beide zijden onder het duingebied worden doorgezet. Om deze toetsing formeel vast te leggen is echter nog een memo van WZE benodigd (Actie 2: Hans van der Sande).

3. *Contact leggen Staatsbosbeheer*

De contacten met Staatsbosbeheer lopen moeizaam. Het projectbureau heeft veelvuldig laten weten mee te willen werken aan herstel van het vogeleiland, maar er komt vrijwel geen respons vanuit Staatsbosbeheer. Omdat Staatsbosbeheer ook beheerder is van een

012133 2007 PZDT-V-07383 ontw

Verslag voorontwerpoverleg Schelphoek West, d.d.

deel van het projectgebied moet er ook nog afstemming plaatsvinden over de dijkverbetering (actie 3: [REDACTED], [REDACTED]).

4. *Aandachtspunten ecologie* ([REDACTED])

5. *Detailadvies milieu* ([REDACTED])

De adviezen worden nog wel eens door elkaar gehaald door de verwarrende naamgeving, maar zijn beiden afgerond.

6. *Detailadvies landschap* ([REDACTED])

Het detailadvies landschap is nog niet ontvangen. Binnen twee weken (3 augustus) zal het advies worden afgerond, waarbij het advies wordt aangepast aan het voorkeursalternatief (actie 4: [REDACTED]).

7. *Aanvraag behoud vogeleiland* ([REDACTED])

Zie ook actiepunt 3, waarbij [REDACTED] heeft aangegeven nog een keer bij Staatsbosbeheer aan te geven dat een actievere houding van belang is voor het project.

3. Toelichting op dijktraject

Het projectgebied is gelegen tussen dp 55 en dp 79, inclusief de westelijke dam. Op het dijkgedeelte vanaf dp 55^{+60m} t/m ca. dp 73^{+34m} is geen gezette steenbekleding aanwezig en valt daarom buiten de scope van het Project Zeeweringen. De bekleding bestaat in dat dijkgedeelte uit een gras, zand en/of asfaltbekleding. Het Waterschap Zeeuwse Eilanden betaalt de verbetering van dit dijkgedeelte, maar het ontwerp wordt meegenomen in de ontwerpnota van PBZ.

De bekleding op het overige gedeelte van de ringdijk bestaat uit koperslakblokken, betonblokken en Haringmanblokken. Dit deelgebied grenst aan de westzijde aan het duingebied en aan de oostzijde aan de boothelling bij dp 78^{+85m}.

De westelijke dam maakt deel uit van de primaire waterkering, waarbij zowel de binnenzijde als de buitenzijde, alsmede de kruin bekleed moeten worden. De bekleding van deze dam bestaat aan de zeezijde uit basalt (al dan niet ingegoten) en Vilvoordse. Aan de landzijde van de dam bestaat de bekleding uit Haringmanblokken, betonblokken en Doornikse. De kruin bestaat geheel uit een gras bekleding.

Er zijn een aantal bijzondere constructies aanwezig, zoals een voormalig gemaal, een Muraltmuur en twee overslagsteigers. Het voormalige gemaal heeft geen bijzondere waarde meer en kan vervallen. De aanwezige Muraltmuur blijkt vanwege de landschappelijke waarde te zijn opgenomen in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur van de Provincie Zeeland, maar is niet opgenomen op de monumentenlijst. Dit betekent dat de Muraltmuur daar waarmogelijk beschermd dient te worden. De overslagsteigers ter plaatse van dp 73^{+50m} en dp 74^{+90m} moeten behouden blijven en versterkt worden.

4. Toetsing

Het grootste deel van de bekledingen is afgekeurd. Uitzondering hierop zijn een aantal kleine vakken basalt aan de buitenzijde van de westelijke dam. Vanwege de geringe oppervlakte van deze vakken is het niet mogelijk deze in het ontwerp te handhaven. Daarnaast is een deel van het duingebied vanaf dp 71^{+40m} t/m dp 73^{+34m} 'goed' getoetst door het Waterschap Zeeuwse Eilanden. De aansluitende bekledingen zullen aan beide zijden met ca. 50 meter onder het duin worden doorgezet.

5. Bespreken en afweging alternatieven nieuwe bekleding

Om de bespreking en afweging van de varianten wat overzichtelijker te maken is het dijktraject opgedeeld in 3 deelgebieden. Voor elk gebied zijn de mogelijke alternatieven besproken en is een keuze gemaakt.

➤ Deelgebied I: gehele binnen -en buitenzijde havendam

Aan de buitenzijde zijn betonzuilen technisch toepasbaar en is het advies vanuit het Detailadvies Milieu voor de ondertafel 'goed' en voor de boventafel 'redelijk goed' voor zowel herstel als verbetering. Omdat indien technisch mogelijk aan dit advies wordt voldaan resulteert daarom hier slechts één alternatief, namelijk betonzuilen, waarbij op de ondertafel eco-zuilen moeten worden toegepast. Aan de binnenzijde van de havendam is het talud steiler dan 1:3.1, waardoor betonzuilen technisch niet toepasbaar zijn en alleen een overlagingconstructie als reëel alternatief resulteert. Op de ondertafel zullen daarbij vanaf Havendam Binnen +260m tot Havendam Buiten +1300m de zogenaamde "schone koppen" worden toegepast, vanwege de aanwezige waardevolle wieren, zoals blijkt uit het Detailadvies Milieu. De "schone koppen" op de overlaging wordt verkregen door af te strooien met een fijnere sortering lavasteen, in plaats van met gepenetreerde breuksteen. Omdat de bekledingstypen over het grootste deel van het profiel van de dam vaststaan zal bij de varianten alleen de bekleding van de kruin van de dam beschouwd worden.

Variant 1: gepenetreerde breuksteen en behoud Muraltmuur

Bij deze variant blijft de Muralt muur behouden. De buitenzijde van dam wordt vanaf ontwerppeil tot aan de Muralt uitgevoerd in gepenetreerde breuksteen. Op de kruin van de dam wordt aanliggend aan de muur een onderhoudsstrook van steen asfaltbeton aangelegd. Het overige gedeelte van de kruin wordt uitgevoerd in open steenasfalt afgestrooid met grond.

Variant 2: gehele kruin in open steenasfalt

Bij deze variant vervalt de Muraltmuur en wordt de gehele kruin uitgevoerd in open steenasfalt afgestrooid met grond. Op de kruin van de dam wordt een onderhoudsstrook van steen asfaltbeton aangelegd.

Afweging deelgebied I:

Vanwege de Cultuurhistorische waarde van de aanwezige Muraltmuur is het uitgangspunt dat deze indien mogelijk wordt behouden. Mogelijk zijn er holle ruimtes onder de muur aanwezig, waardoor er wateroverdrukken kunnen ontstaan. Er zal spoedig onderzoek plaatsvinden naar mogelijke holle ruimtes onder de Muralt (actie 5: Roy van der Voort, Pol van de Rest). Alleen bij variant 1 blijft de Muraltmuur behouden, waardoor deze automatisch de voorkeur krijgt. Er wordt tijdens de vergadering echter nog een nieuwe variant geopperd, waarbij de gehele kruin wordt uitgevoerd in open steenasfalt, waardoor de Muraltmuur behouden kan blijven. Aan beide zijden aansluitend aan de Muraltmuur zullen watersloten (bestaande uit gepenetreerde breuksteen) worden aangebracht, waardoor er geen wateroverdrukken onder de Muralt kunnen ontstaan.

Deze variant (3) heeft de voorkeur, omdat hierdoor zowel de Muraltmuur als het groene uiterlijk van de dijk behouden blijven.

➤ Deelgebied II: dp 55+60m – dp 71+40m

Omdat het ontwerp van dit dijkgedeelte uitgevoerd wordt door WZE, zal er geen afweging voor dit deelgebied plaatsvinden in de ontwerpnota. Het gehele profiel wordt overlaagd vanaf de

teen tot ca. NAP+4,0m met gepenetreerde breuksteen. In tegenstelling tot wat in de voorontwerptotitie staat vermeld zal de ondertafel worden uitgevoerd, zonder "schone koppen" op de ondertafel, omdat er weinig waardevolle wieren aanwezig zijn er in de toekomst een schorgebied ontwikkelt gaat worden. De onderhoudstrook zal worden uitgevoerd in open steenasfalt, welke wordt ingestrooid met grond. De open steenasfalt dient niet met klei, maar met grond (indien mogelijk duinzand) te worden ingestrooid om begroeiing te bevorderen. Er worden geen vlakke betonblokken toegepast op de onderhoudstrook, omdat er geen vrijkomen uit het werk. Daarnaast is een fietspad van open steenasfalt ingestrooid met grond fietsonvriendelijker.

➤ **Deelgebied III: dp 73^{+34m} – dp 78^{+85m}**

De huidige taludhellingen op dit deelgebied zijn erg steil, op enkele plekken zelfs 1:2,0. Bij beide varianten wordt daarom vanaf de teen tot ontwerppeil overlaagd met gepenetreerde breuksteen. Er worden geen "schone koppen" op de ondertafel toegepast. De berm wordt verhoogd van ca. NAP+2.60m tot NAP+3.45m. Ecologisch gezien is teen verschuiving acceptabel, waardoor betonzuilen zouden kunnen worden toegepast. Er gaat dan echter wel schorgebied verloren. Omdat dan ook de gehele asfaltbekleding moet worden verwijderd wat erg kostbaar is, wordt deze optie echter niet meegenomen als variant. Om ontgrondingskuilen te voorkomen moet het talud op de bovenloop ook gestabiliseerd worden. De varianten 1 en 2 hebben daar betrekking op.

Variant 1: bovenloop stabiliseren met gepenetreerde breuksteen

Bij deze variant wordt aanliggend aan de onderhoudstrook een strook van gepenetreerde breuksteen aangebracht van 5 meter breed. Indien ontgroning ontstaat biedt de gepenetreerde breuksteen voldoende stabiliteit.

Variant 2: bovenloop aanvullen met klei

Bij deze variant wordt het bovenloop aangevuld met klei, waarbij het talud van de onderhoudstrook van 1:25 wordt doorgezet.

Afweging deelgebied III:

In deelgebied III heeft variant 1 de voorkeur, vanwege de grote hoeveelheden grond die bij variant 2 aangevuld moeten worden. Qua kosten, hergebruik, onderhoud en natuurwaarden bestaat er weinig verschil tussen beide varianten. Opgemerkt wordt dat de gepenetreerde bekleding vanwege de lage golfbelastingen minder ver ingegraven zouden kunnen worden. Vanwege de geplande schorontwikkeling in het project SAMARES is het de voorkeur om een smaller dan gebruikelijke kreukelberm toe te passen. In principe wordt deze 3 meter breed in plaats van 5 meter, waarbij de laagdikte wordt vergroot om toch voldoende weerstand tegen ontgroning te bieden. Indien later blijkt dat het project SAMARES niet van de grond komt kan deze breedte nog veranderd worden in 5 meter.

Samenvatting gekozen varianten:

Deel-gebied	Locatie	Bekleding	Ondergrens [NAP +m]	Bovengrens [NAP +m]
Binnenzijde dam				
I	Dp 55 ^{+60m} tot Havendam Binnen +260 m	Overlaging vol en zat 5-40 kg	Teen	3,45
	Havendam Binnen +260m tot Havendam Binnen +1300m	Overlaging met schone koppen 5-40 kg	Teen	1,40
		Overlaging vol en zat 5-40 kg	1,40	3,45
	Havendam Binnen +1300m tot Havendam Buiten +1300m (Kop Havendam)	Overlaging met schone koppen 10-60 kg	Teen	1,40
		Overlaging vol en zat 10-60 kg	1,40	3,45
Buitenzijde dam				
I	Dp 55 ^{+60m} tot Havendam Buiten +1300 m	Betonzuilen 45/2700 met eco-toplaag	Teen	1,40
		Betonzuilen 50/2500	1,40	3,45
Kruin en aanliggende taluds boven ontwerppeil				
I	Gehele dam	Open steenasfalt afgestrooid met grond	Beide zijden inclusief kruin	
II	Dp 55 ^{+60m} t/m dp 58	Overlaging vol en zat 5-40 kg	Teen	3,45
	Dp 58 t/m dp 71 ^{+40m}	Overlaging vol en zat 5-40 kg	Teen	4,00
III	Dp 73 ^{+34m} t/m dp 78 ^{+85m}	Overlaging vol en zat 5-40 kg	Teen	3,45

6. Overige zaken die aan de orde kwamen

De westelijke havendam wordt onderdeel gemaakt van de primaire waterkering. De redenen daarvoor zijn: kruinhoogteproblemen voor de ringdijk verminderen, bescherming van natuurgebied en afhouden van stroomgeul. WZE legt deze redenen nog formeel vast in een memo (actie 6: Ad Beaufort, Bas van Liere, Hans van der Sande)

De toegankelijkheid van de onderhoudsstroken moet nog met Staatbosbeheer worden afgestemd (actie 7: Ad Beaufort, Bas van Liere, Pol van de Rest)

Landschappelijk gezien is overlagen van de huidige bekledingen langs de ringdijk geen probleem.

Er wordt op een aantal plaatsen afgeweken van het Detailadvies Milieu bij deze keuze van de voorkeursvarianten. Deze keuze zal in de ontwerpnota technisch onderbouwd moeten worden (actie 8: Pol van de Rest)

7. Actielijst

1. Formele aanvraag indienen m.b.t. opnemen van ontwerp van het dijkgedeelte dp 55^{+60m} t/m dp 71^{+40m} in de ontwerpnota ( )
2. Vastleggen van toetsing duingebied in memo ( )

3. Afstemming van dijkverbeteringwerken en werkzaamheden vogeleiland met Staatsbosbeheer ([REDACTED])
4. Detailadvies landschap ([REDACTED])
5. Onderzoek naar holle ruimtes onder Muraltmuur ([REDACTED])
6. Memo over redenen waarom havendam onderdeel van de primaire waterkering wordt gemaakt ([REDACTED])
7. Afstemming toegankelijkheid onderhoudsstrook met Staatsbosbeheer ([REDACTED])
8. Onderbouwing van afwijking aan Detailadvies Milieu bij gekozen varianten ([REDACTED])

8. Sluiting

De deelnemers worden bedankt voor hun deelname aan het voorontwerpoverleg. Er wordt aandacht gevraagd voor de actiepunten.

Jong, Anne Marie de (DZL)

Van:
Verzonden:
Aan:

Onderwerp:

Beste mensen,

hierbij het verslag van het voorontwerpoverleg Schelphoek West. Graag nog extra aandacht voor de actiepunten:

Actielijst

1. Formele aanvraag indienen m.b.t. opnemen van ontwerp van het dijkgedeelte dp 55^{+60m} t/m dp 71^{+40m} in de ontwerpnota ( )
2. Vastleggen van toetsing duingebied in memo ( )
3. Afstemming van dijkverbeteringwerken en werkzaamheden vogeleiland met Staatsbosbeheer ( )
4. Detailadvies landschap ( )
5. Onderzoek naar holle ruimtes onder Muraltmuur ( )
6. Memo over redenen waarom havendam onderdeel van de primaire waterkering wordt gemaakt ( )
7. Afstemming toegankelijkheid onderhoudsstrook met Staatsbosbeheer ( )
8. Onderbouwing van afwijking aan Detailadvies Milieu bij gekozen varianten ( )

verslag_VOO_Sc
alphoekWest.pdf.

Met vriendelijke groet,

Project Bureau Zeeweringen

Let op: vanaf 1 januari 2007 is mijn e-mailadres; pol.vande.rest@rws.nl

Bezoekadres: Kanaalweg 1, 4337 PA Middelburg
Postadres: Postbus 1000, 4330 ZW Middelburg
Telefoon: 0118-621375 / 06-45552932
Fax: 0118-621993
E-mail: ( )
Internet: www.zeeweringen.nl

Kijk ook op: www.svasek.com
Svašek Hydraulics: Coastal, harbour and river engineering consultants